

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0610147 Deletjärnsåsen

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av utpekade områden med höga naturvärden inom EU. Målet med nätverket är att hejda utrotningen av vilda djur och växter och hindra att deras livsmiljöer förstörs. Nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete med att bevara biologisk mångfald. Alla medlemsländer har ansvar att peka ut representativa områden för fåglar som är angivna i EUs fågeldirektiv (SPA) och för naturtyper och arter som är angivna i EU:s art- och habitatdirektiv (SCI/SAC). Genom utpekandet åtar sig länderna att långsiktigt bevara de utpekade naturvärdena i områdena. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en bevarandeplan. I några fall där Natura 2000-området också är naturreservat skrivs en kombinerad bevarandeplan och skötselplan. Bevarandeplanen ska innehålla en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras. Bevarandemålen formuleras utifrån de förutsättningar som de utpekade arterna och naturtyperna behöver för att de ska ha gynnsamt bevarandetillstånd i området. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper samt behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska också beskrivas. Informationen ska ligga till grund för förvaltning och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. Uppgifterna skiljer sig i vissa fall från vad som är beslutat av regeringen och kommer av Länsstyrelsen i dessa fall att föreslås som ändringar till regeringen vid nästa revideringstillfälle. Förvaltning och tillståndsprövning ska utgå från den verkliga förekomsten av naturtyper och arter, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar denna, även om uppgifterna inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen som är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är i sig inte ett juridiskt bindande dokument varför formell reglering av skydd eller skötsel kan behövas t.ex. i form av beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som råder vid åtgärder eller verksamheter inom ett Natura 2000-område.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd kan även krävas för åtgärder utanför Natura 2000-området om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Inför en ansökan ska ett samråd hållas med Länsstyrelsen angående utformningen av tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Eftersom det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kräver tillstånd rekommenderas en tidig kontakt med Länsstyrelsen. Vid skogsbruksåtgärder hålls initialt ett samråd med Skogsstyrelsen. Information om Natura 2000 finns också på Länsstyrelsens webbsida eller genom kontakt med Länsstyrelsens enhet för naturvård på telefonnummer 010-224 70 00.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Överst vänster: violettkantad guldvinge, Dan Mangsbo - överst mitten: silvertärnor (D.M.) - överst höger: långskägg (D.M.)

nedtill vänster: vattendrag (D.M.) - nedtill höger: skog, Anders Tedeholm ©

Länsstyrelsen Värmland

651 86 Karlstad

010-224 70 00

www.lansstyrelsen.se/varmland

Länsstyrelsen
Värmland

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0610147 Deletjärnsåsen

Kommun: Årjäng och Eda

Områdets totala areal: 50,4 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-12-22

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-29

Markägarförhållanden:

Statligt

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper som ska bevaras i området:

Naturtyper enligt art- och habitatdirektivet:

3160 - Myrsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

9010 - Taiga

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Det främsta bevarandesyftet med detta område är att bevara områdets naturskogsartade skogsbestånd i form av naturtypen taiga. Naturtypen myrsjöar bestående av Hornabbortjärnen utgör också ett viktigt bevarandevärde. Vid målkonflikter ska naturvärden knutna till taigan prioriteras i första hand och naturvärden knutna till myrsjöar i andra hand.

Motivering: Skogsbestånden utgör sena successionsstadier i ett brandpräglat ekosystem, med inslag av våtmarker, bergbranter och brandrefugiala miljöer. Hornabbortjärnen är ett småvatten som såvitt man vet är opåverkat av dikning eller andra verksamheter, samt har en närmaste omgivning som bedöms vara huvudsakligen intakt.

Prioriterade åtgärder: Den huvudsakliga skötselriktningen för områdets prioriterade naturtyper (taiga och myrsjöar) är fri utveckling. På sikt kan bränning av taigan bli aktuell för att föryngra skogen och nyskapa död ved.

Beskrivning av området

Natura 2000-området karaktäriseras av en markant sprickdal, Gårdalen, i NO – SV riktning och öster om den en höjdrygg, Deletjärnsåsen, vars krön ligger ca 250 m ö h. Terrängen är mycket kuperad med gott om branter, lodytor och uppstickande berg. I Gårdalen finns flera små kärr samt en bäck som avvattnar området åt SV. Väster om sprickdalen, i anslutning till Hornabbortjärnen, ligger en svagt välvd mosse. I dess förlängning norrut finns ett flackt område med fuktig granskog, flera små kärr och en liten tallmosse. Detta område avvattnas genom två mindre bäckar till Gårdalen.

På Deletjärnsåsens södra del är skogen naturskogsartad med mycket död ved och ett högt inslag av lövträd, framförallt gammal grov asp. Även söder om Hornabbortjärnen finns rikligt med död ved. De norra och östra delarna har dock påverkats av skogsbruk. Detta avspeglas främst i en lägre andel av lövträd och död ved. På de branta sluttningarna i Gårdalen är miljön mycket fuktig. Här växer en granskog med vitmossor i bottenskiktet. På avsnitt med berg i dagen och längs Deletjärnsåsens krön tar tallen över skogsbilden.

Skogsbestånden utgör sena successionsstadier i ett brandpräglad skogsekosystem. Brandljud finns spritt över området och tillsammans med naturskogsbeståndens rikedom på lövträd indikerar de ett landskap som präglats av brand. Brandrefugiernas andel av området är troligen liten, men i områdets fuktigare delar har dock brandfrekvensen varit låg.

I Natura 2000-området ingår begränsade arealer med kalmare och ungskog framförallt i nordvästra delen. Frötallar och grova aspar förekommer i några bestånd.

Inom Deletjärnsåsens Natura 2000-område finns det två områden som är klassade som nyckelbiotoper enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Det är dels ett större område i sydvästra delen med lövrik barnnaturskog och dels ett mindre område i nordöstra delen med bergbrant och barnnaturskog.

Deletjärnsåsen är sedan 1998 skyddat som naturreservat med ändamålet att bevara ett exempel på skogslandskapets mångfald av biotoper, arter och genetisk variation inom arter. Enligt uppgifter i reservatsbeslutet förekommer flera rödlistade arter av kryptogamer och vedsvampar samt ett stort antal arter, vilka indikerar lång skoglig kontinuitet. I kryptogamfloran ingår framförallt arter knutna till död ved och till gammal asp. Den stora mängden död ved ger goda förutsättningar för vedlevande evertebrater, vilket i sin tur gynnar många fågelarter. Vidare har det noterats att tretåig hackspett häckar i området samt att tjäder och järpe iakttas regelbundet.

Området för Deletjärnsåsen ingår även som del i Natura 2000-området SE0610149 Storområdet Fjornshöjden som är utpekat enligt fågeldirektivet för ett flertal fågelarter. För mer information, se separat bevarandeplan för Storområdet Fjornshöjden.

Vad kan påverka negativt

Vad som kan påverka respektive naturtyp negativt finns beskrivet under "Negativ påverkan" på naturtypsnivå.

Ett flertal potentiella hot mot området och dess naturtyper finns reglerade i naturreservatets föreskrifter. Främst bedöms det gälla förbud att bedriva skogsbruk, bedriva täkt och annan

verksamhet som påverkar området topografi, ytformer, marktäckelse eller dräneringsförhållanden, inplantera djur- eller växtarter, bedriva jakt utom på älg, rådjur, räv och hare, samt att olika typer av exploatering och spridning av kemiska ämnen förhindras inom naturreservatet. De fullständiga reservatsföreskrifterna framgår i områdets reservatsbeslut.

Bevarandeåtgärder

Följande bestämmelser och åtgärder bidrar på olika sätt till att utpekade naturtyper och/eller arter uppnår och bibehåller gynnsamt bevarandetilstånd i Natura 2000-området.

Gällande regelverk 2017:

- Svenska Natura 2000-områden utgör riksintressen enligt 4 kap. 8 § miljöbalken.
- Enligt första stycket i 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd enligt första stycket krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området. Innan en tillståndsansökan lämnas in ska samråd hållas med Länsstyrelsen m.fl. (enligt 6 kap 4 § miljöbalken).
- Med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken ska följas.
- Beslutade föreskrifter och skötselplan för naturreservatet Deletjärnsåsen. Hela Natura 2000-området omfattas av skydd som naturreservat.
- Tillstånd till torvtäkt krävs enligt 9 kap. miljöbalken.
- Anmälningsskyldighet eller tillståndsskyldighet för vattenverksamhet råder enligt 11 kap. miljöbalken.
- För markavvattning råder tillståndsskyldighet enligt 11 kap. miljöbalken.
- Strandskyddet omfattar land- och vattenområden inom 100 meter från strandlinjen av Hornabbortjärnen vid normalt medelvattenstånd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken.
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2011:13) innebär krav på tillstånd för utsättning av fisk och vattenlevande kräft- och blötdjur.
- Fågelarterna är fredade (3 § jaktlagen 1987:259). Fredningen gäller också deras ägg och bon.
- Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att avsiktligt störa fåglarna, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är även förbjudet att skada eller förstöra fåglarnas fortplantningsområden eller viloplats.

Övriga bevarandeåtgärder:

Enligt naturreservatets skötselplan är målet med skötselområde 1, vilket till stor del överensstämmer med utbredningen av naturtyperna taiga, öppna mossar och kärr samt myrsjöar, att bibehålla lövbrännans, de fuktiga barrskogarnas, sumpskogens och våtmarkernas naturliga successioner så att de arter som är knutna till biotopernas nyckelelement inte försvinner, och att låta naturliknande förhållanden utvecklas i de bestånd som utsatts för visst skogsbruk. Inga planerade åtgärder för skötselområde 1 finns angivna i skötselplanen. För skötselområde 2, som dock huvudsakligen ligger utanför utpekade naturtyper i Natura 2000-området, anges lövföryngring och gamla överståndare av tall och lövträd som viktiga element. Åtgärder inom skötselområde 2 som anges i skötselplanen är bränning av kalmare (där inte lövföryngring etablerat sig), röjning av barrträd och skapande av död barrved.

Den huvudsakliga skötselriktningen för utpekade naturtyper i Natura 2000-området är fri utveckling. På sikt kan bränning av taigan bli aktuell för att föryngra skogen och nyskapa död ved för att gynna arter knutna till nydöda brända träd och bränd mark. Fältbesök bör göras för att kunna bedöma eventuellt behov av åtgärder (t ex röjning av igenväxningsvegetation) i mossens västra del.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper enligt art- och habitatdirektivet:

3160 - Myrsjöar

Areal: 0,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Myrsjöar är naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladväxter och akvatiska mossor. Stränderna är i huvudsak organogena med myrvegetation, gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungflyn. Naturtypen omfattar förutom sjön även stranden upp till medelhögvattenlinjen. Myrsjöar är normalt relativt små, ofta mindre än 10 ha och sällan över 50 ha. De förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika jordar samt i skogslandskapet.

Inom Deletjärnsåsen har naturtypen en förekomst, Hornabbortjärnen, som ligger ganska centralt i området och omges av myrmark och skog.

För att den ingående naturtypen myrsjöar ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Opåverkad hydrologi (ej reglerad, rensad eller dikad sedan lång tid).
- Tillräckligt god vattenkvalitet och att den antropogena belastningen av näringsämnen, miljögifter och grumlande ämnen begränsas.
- Intakta strandvåtmarker och strandskog.
- Frånvaro av främmande arter eller fiskstammar.
- De typiska arterna ska inte minska påtagligt i området.

Bevarandemål

Arealen av myrsjöar (3160) ska vara minst 0,3 hektar. Myrsjön och dess närmaste omgivning ska vara opåverkad från mänskliga ingrepp som dikning eller andra ingrepp som påverkar sjöns hydrologi eller hydrokemi. Strandzonen ska bestå av naturlig myrvegetation och orörd strandskog. Halten av näringsämnen ska vara naturligt låg och sjön ska vara naturligt lågproduktiv. Vattnet är påverkat av humussyror, naturligt surt och vanligtvis brunfärgat. Förekomst av typiska och karakteristiska arter ska vara allmän. Främmande arter eller fiskstammar ska inte förekomma.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Dikning av omgivande våtmark och gungfly.
- Skogsbruk i närområdet; avverkning av strandskog förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i strandzonen. Vidare kan skogsbruk medföra ökad näringstillförsel och leda till igenväxning av kringliggande öppen myr.
- Reglering påverkar vattennivåer och fluktuationer. Överdämning och/eller låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen.
- Regleringskonstruktioner utgör ofta vandringshinder.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Exploatering av strandområdet är inte förenligt med att upprätthålla naturliga strandmiljöer.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t.ex. avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.
- Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för

strandmiljöernas naturligt förekommande arter.

- Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.
- Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms.
- Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.

Även onaturligt lågt pH på grund av antropogen försurning kan utgöra ett hot, även om myrsjöarnas karaktär ofta består.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är oklart, men troligen gynnsamt. Vid skrivbordsgranskning 2008 bedömdes naturtypen som fullgod Natura-naturtyp. Uppgifter om förekomst av typiska och karakteristiska arter saknas dock. Hornabbortjärnen har så vitt man vet inte varit påverkat av dikning eller andra verksamheter. Myrsjöns närmaste omgivning som består av myrmark och skog bedöms vara huvudsakligen intakt. Uppgifterna är knapphändiga och för att göra en säkrare bedömning av bevarandetillståndet behövs inventering i fält.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 2,11 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen öppna mossar och kärr är mycket varierad och omfattar ombrotrofa och minerotrofa, fattiga till intermediära, öppna eller glest trädbevuxna myrar med en krontäckning mindre än 30 %. De myrtyper eller myrelement som inkluderas är plana eller svagt välvda mossar och tillhörande laggkärr, nordlig mosse, plana (topogena) och sluttande (soligena) kärr samt torvbildande mader (sumpkärr). Torvtäcket är normalt minst 30 cm djupt, men kan vara tunnare i unga myrar. Gungflyn, mjukmattegolvet med vanligen mossrik vegetation som flyter på vatten eller lös gyttja ingår också. Morfologiska strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre tubbildningar.

Naturtypen indelas i två undergrupper: 1) svagt välvda mossar, 2) kärr och gungflyn. Myrens hydrologi och hydrokemi ska inte vara starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp, dock kan slätter bedrivas. Reversibla, mindre ingrepp som orsakat lokal störning kan finnas i begränsade delar av myren.

Inom Natura 2000-området Deletjärnsåsen har naturtypen enstaka förekomster. Myrarna i området består av en svagt välvd mosse, belägen norr om Hornabbortjärnen, samt flera små kärr.

För att den ingående naturtypen öppna mossar och kärr ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetilstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi.
- Förekomst av olika strukturer/formelement (exempelvis tuvor, höljor, kärrfönster, slukhål, dråg, gungflyn) och vegetationstyper som naturligt finns i naturtypen.
- Endast torvoxidation orsakad av naturliga förändringar.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Ett gynnsamt bevarandetilstånd förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner

Bevarandemål

Arealen av öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 2,11 hektar. Myrens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Torvbildning ska ske aktivt i myren. Mossarna och kärren ska vara öppna (eller mycket glest trädbevuxna) utan indikation på att det sker igenväxning av vass, buskar eller träd eller annan vegetation med krontäckning på 0-30%. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Processer och strukturer ska förekomma i sådan omfattning att typiska och karakteristiska arter av mossor och kärlväxter som är beroende av dessa kan fortleva långsiktigt i området.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen till myren.
- Våtdeposition av kväveföreningar med effekten att vitmossor minskar och ersätts av gräs, buskar och träd varvid vegetationens sammansättning förändras.

- Exploatering i form av nya kommunikationsleder, anläggningar etc kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.
- Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin.
- Brytning av torv.
- Spridning av kalk, aska eller gödande ämnen kan ge vegetationsförändringar i myren. Även spridning i intilliggande områden av sådana ämnen kan genom luftburen deposition eller tillrinning medföra negativa konsekvenser för naturtypen.
- Dikning och andra typer av markavvattnande åtgärder samt dämning påverkar hydrologin och hydrokemin med effekter såsom uttorkning och därmed ökad torvoxidation samt konsekvenser på igenväxningshastighet, erosion, vegetationssammansättning och torvbildning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan påverka naturtypen.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Vid basininventering 2008 med komplettering 2010 har fyra av naturtypens fem delytor inom området bedömts som fullgod Natura-naturtyp. Den femte delytan, som utgör mer än hälften av naturtypens yta i området, har bedömts som icke fullgod Natura-naturtyp med kommentaren att det "finns viss påverkan i trädskiktet i västra delen av mossen". Mossen som avses är den som ligger norr om Hornabbortjärnen. Aktuellt flygfoto (2016) indikerar igenväxning med träd eller buskar i mossens västra del. Sammantaget är naturtypen av varierande kvalitet i området och bevarandetillståndet bedöms därför som icke gynnsamt.

9010 - Taiga

Areal: 36,25 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100 % och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller ha naturskogsliknande egenskaper och strukturer. Skogen ska vara i ett sent eller relativt sent successionsstadium med förekomst av gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning. Näringskrävande örter finns endast undantagsvis. Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Inom Deletjärnsåsen är stora delar av skogen i Natura 2000-området klassad som naturtypen taiga. Enligt beskrivning i reservatsbeslutet utgjordes skogen i taigan år 1998 huvudsakligen av:

- Bestånd med naturskogartad brandpräglad ca 115-135-årig barrblandskog, med en lövandel på 10 % som utgörs framförallt av asp. Andelen död ved har uppskattas till ca 25 kbm/ha och i några bestånd närmare 50 kbm/ha.
- Bestånd med frisk-fuktig 115-135-årig barrblandskog där viss påverkan från skogsbruk förekommit. Brist på död ved. Låg lövträdsandel. Sumpskogspartier med gran, tall, björk och/eller klibbal förekommer i anslutning till bäckar, kärr och mossar väster om och i Gårdalen.

Inom taigan finns två områden som är klassade som nyckelbiotoper. Det är dels ett större område i sydvästra delen med lövrik barrnaturskog och dels ett mindre område i nordöstra delen med bergbrant och barnaturskog. Bergbranten har rikligt med lodytor och vatten sipprar fram över klipporna. Här påträffas signalarterna grov fjädermossa, garnlav och kattfotslav, vilka indikerar ett stabilt mikroklimat och kontinuerlig beskuggning. Större delen av resterande taigaområde, som inte är nyckelbiotop, är klassad som naturvärdesområde.

För naturtypen typiska arter som noterats i området är bl.a. knärot, violettgrå tagellav, garnlav, västlig njurlav, lunglav, kattfotslav, bårdlav, vedticka, tretåig hackspett, gråspett, tjäder och järpe.

För att den ingående naturtypen taiga ska uppnå och bibehålla gynnsamt bevarandetillstånd på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas:

- Skogen lämnas för fri utveckling där naturvärdena utvecklas genom naturlig dynamik.
- Upprätthållande och återintroduktion av naturliga störningar, såsom brand, som viktiga processer.
- Upprätthållande och återställande av naturlig hydrologi.
- Upprätthållande och återintroduktion av extensiv hävd i vissa fall.
- Den för naturtypen karakteristiska vegetationen och strukturerna är en förutsättning för många av de typiska arterna som där har sin livsmiljö. Ett gynnsamt bevarandetillstånd förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 36,25 hektar. Småskaliga naturliga processer, som t.ex. trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp, stormfällning, översvämning eller brand ska påverka dynamik och struktur. Naturliga hydrologi och grundvattennivåer som skapar markfuktighet ska påverka dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Direkt efter omvälvande störningar ska det finnas öppen och glest beskogad mark med döda träd samtidigt som karaktäristiska pionjärträdarter och typiska arter ska etablera sig. Skog med högre krontäckning ska utvecklas och barrträd ska kunna dominera i sena successionsstadier. I senare stadier ska trädsnittet vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas tämligen allmänt av gamla träd och död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar. Främmande trädarter (exempelvis contorta) ska inte finnas i området. Typiska arter av mossor, lavar och svampar ska förekomma tämligen allmänt.

Negativ påverkan

Generellt hotas naturtypen av följande:

- Exploatering av området i olika former.
- Avverkning, röjning och gallring reducerar förekomsten av lämpliga strukturer. Sådana åtgärder i intilliggande områden kan även de vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i område med denna naturtyp.
- Produktionshöjande åtgärder inom skogsbruket, t.ex. gödsling, markberedning, dikning, plantering och användande av främmande trädslag.
- Markskador kan, förutom den mekaniska skadan, påverka hydrologin och förändra naturmiljön. Detta gäller i första hand större markskador.
- Fragmentering, t.ex. skogsbilvägar kan isolera organismpopulationer.
- Brist på dynamiska krafter såsom brand, ras, översvämning, vind, insekts- och svampangrepp.
- Systempåverkande arter, exempelvis klövvilt som kan påverka lövträdsföryngringen negativt och invasiva främmande arter som kan skada den naturliga floran och faunan.
- Nedfall av kemiska ämnen, t.ex. kväve-, svavel- och metallföreningar. Som exempel har vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen.

Se även "Vad kan påverka negativt" på områdesnivå.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som icke gynnsamt, beroende på att åtminstone stora delar av taigan ännu inte har tillräckliga naturskogsqualiteter. Vid basinventering 2008 klassades taigan som icke fullgod Natura-naturtyp. Uppgifter från basinventeringen: Barrblandskog (>70% barr), beståndsålder 76-125 år, tvåskiktat, lite död ved (<5 kbm/ha), enstaka gamla träd (<2/ha), svag till måttlig påverkan från äldre skogsbruk.

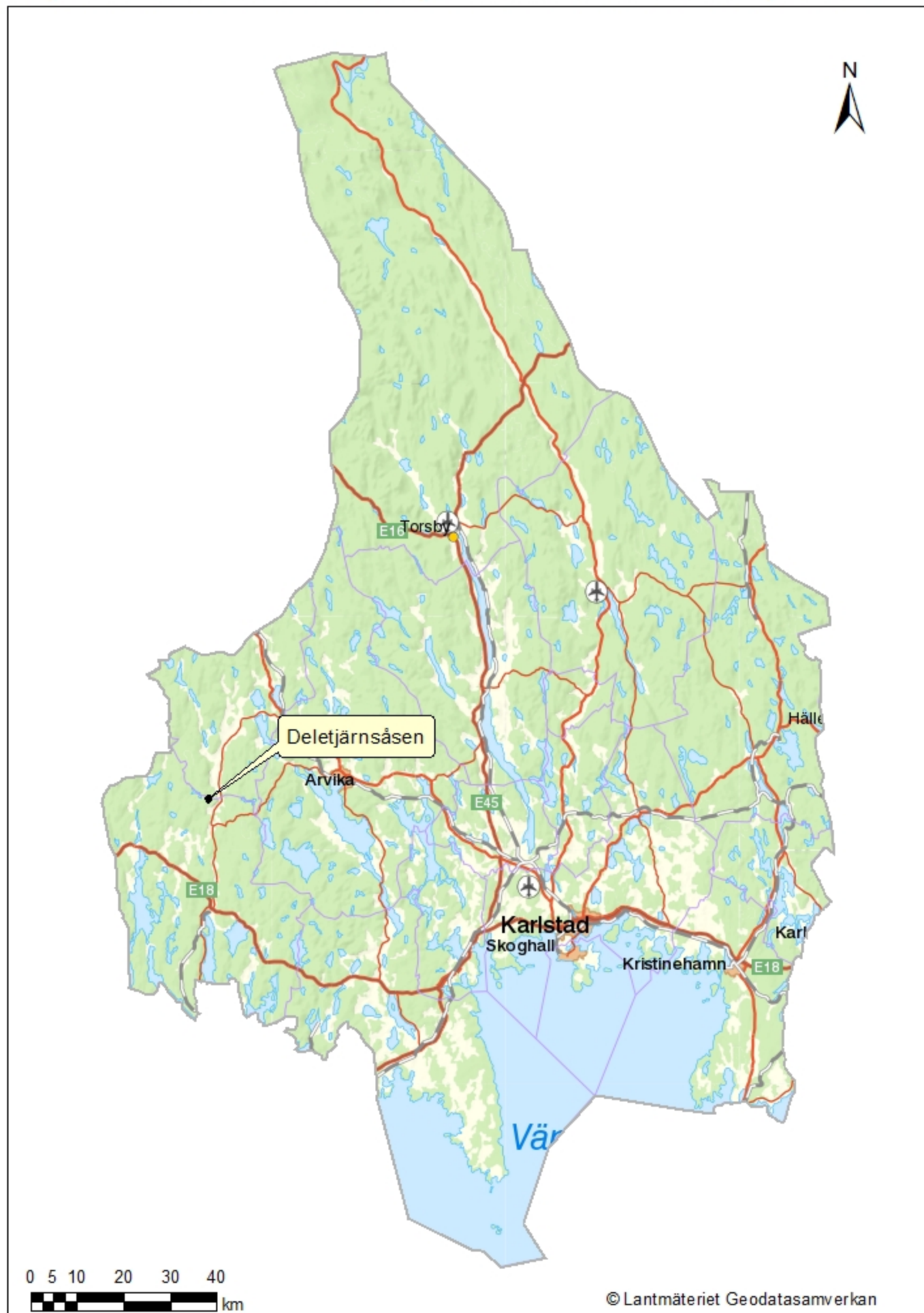
Dokumentation

- Artportalen. ArtDatabanken SLU. Uttag 2016-11.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 1998. Beslut och skötselplan för naturreservatet Deletjärnsåsen. Beslut 1998-12-09.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. Basinventering 2005-2009 inklusive kompletterande inventeringar, bedömningar och kvalitetssäkring av Natura 2000-områden. Opublicerad.
- Länsstyrelsen i Värmlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-området Deletjärnsåsen. Fastställd 2006-03-15.
- Naturvårdsverket. 2011. Art- och naturtypsvisa vägledningar. 3160 Myrsjöar, 7140 Öppna mossar och kärr. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Natura-2000/
- Naturvårdsverket. 2012. Art- och naturtypsvisa vägledningar. 9010 Taiga. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Natura-2000/
- Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering - Gårdalen 1997-06-06.
- Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering - Väster Deletjärnsåsen 1997-04-20.

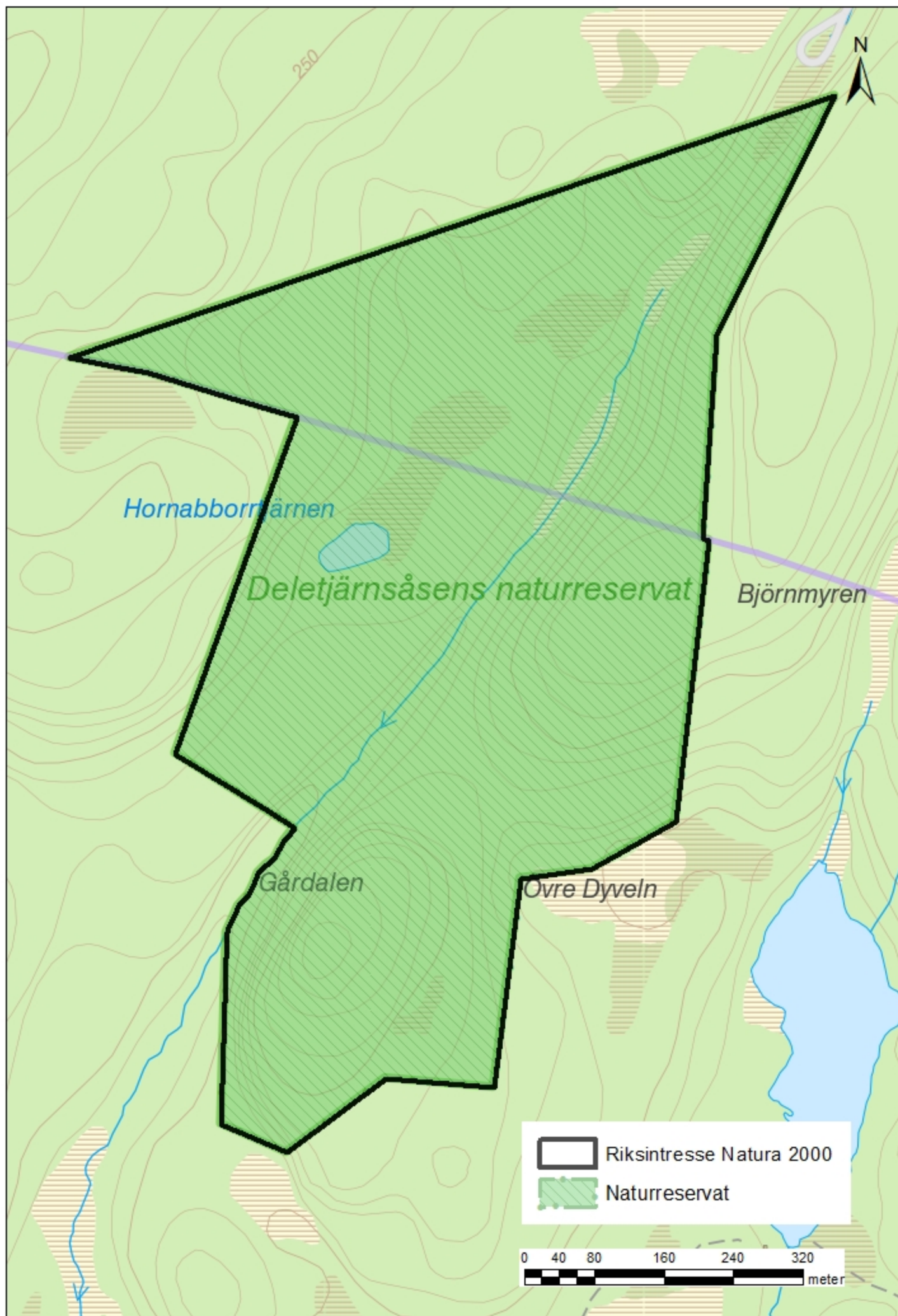
Bilagor

1. Översiktskarta
2. Karta över Natura 2000-områdets avgränsning
3. Naturtypskarta

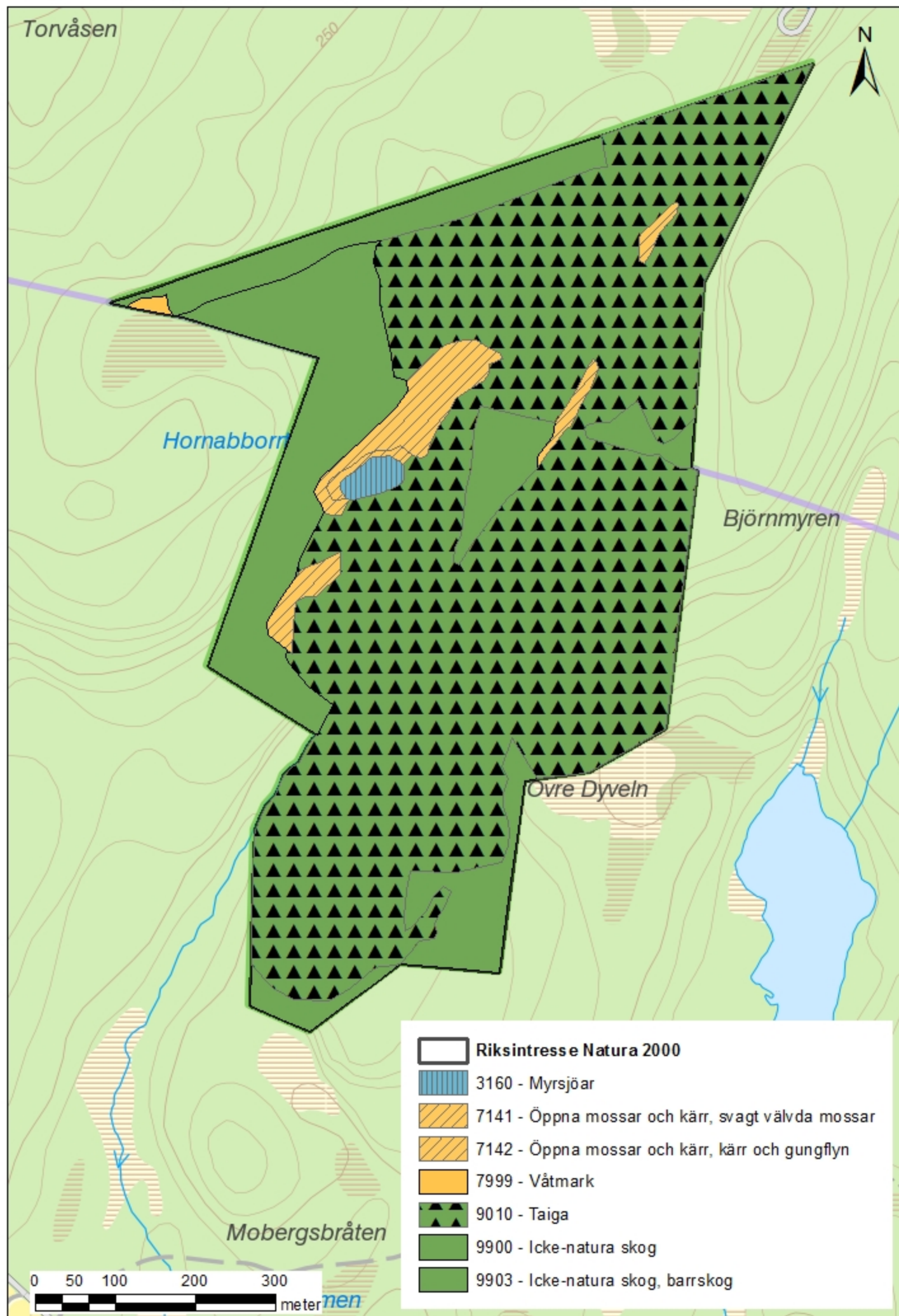
Bilaga 1. Översiktskarta med markering för Natura 2000-området Deletjärnsåsen

Bilaga 2. Karta med Natura 2000-områdets avgränsning

Bilaga 3. Naturtypskarta för Natura 2000 - området Deletjärnsåsen

Länsstyrelsen
Värmland

Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad, 010-224 70 00
www.lansstyrelsen.se/varmland